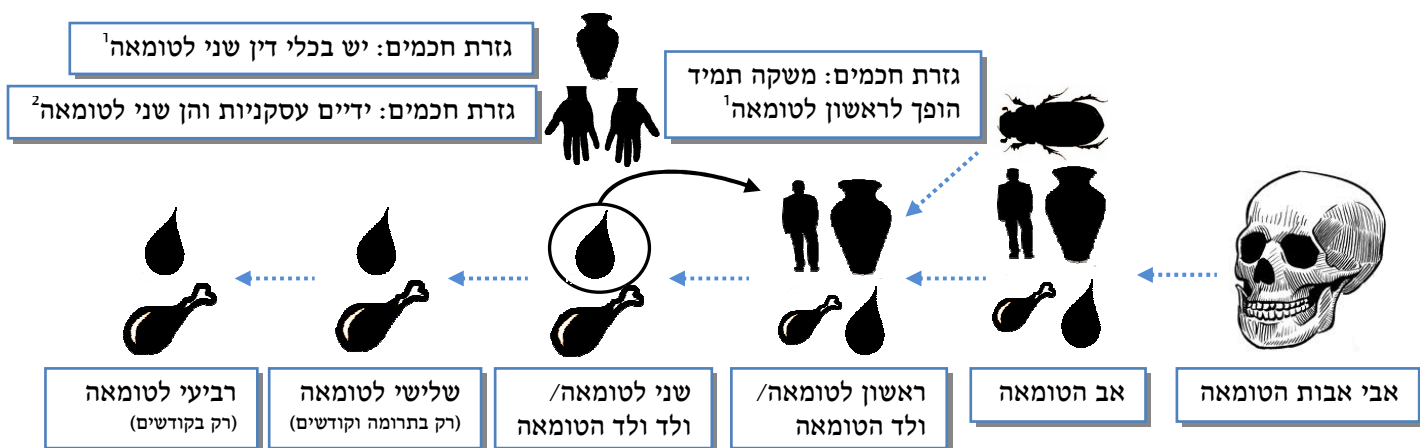

נא ע"ב-נב ע"א. מח' קב"ש וב"ה בסדר נטילת ידים ומזיגת הכוס

1 - גזירת חכמים שמשקאות לעולם יהיו "ראשון לטומאה". מפני שישנם משקים כד' היוצאים מגוף הזב והזה: זיבה, ורק, מי רגלים - שהן אבות הטומאה, ומטמאים אדם וכלים מן התורה, גזרו חכמים שכל המשקים יהיו דינם כראשון לטומאה לטמא כלים ולא אדם (אע"פ שכלים לא מקבלים טומאה מ"ראשון לטומאה" אלא רק מ"אב הטומאה", גזרו חכמים שיקבלו כדי להרגיל את העם להיזהר ממשקים טמאים). יש להדגיש, דין ידיים אינו כדין גוף האדם.

הרי שלמעשה, אם אדם נגע בידיו בכלי "ראשון לטומאה" בידיים יבשות - הוא אינו טמא, אך אם ידיו רטובות או הכלי מבחוץ רטוב - ידיו הינן "שני לטומאה" (הטומאה עברה מהכלי ליד באמצעות המשקה).

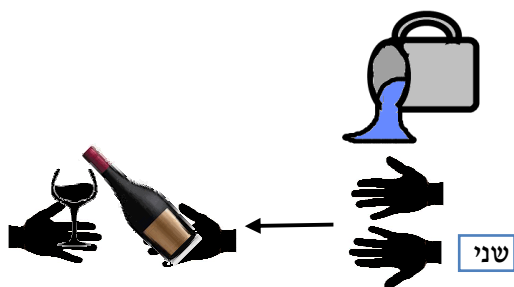

חכמים עשו היכר בטומאה זו, שאדם ידע שטומאה זו היא גזירת חכמים (שלא ישרפו בגינה תרומה וקדשים) שאם נטמא הכלי מבחוץ - תוכו טהור, ורק אם נטמא מתוכו - כולו טהור (לעומת דין התורה שכלי שנטמא מבחוץ נטמא אף בתוכו).

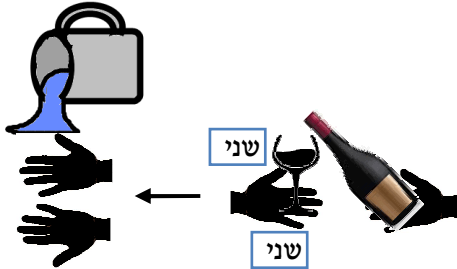
2 - שלמה המלך גזר (עירובין כא ע"ב) מכיוון שידיים עסקניות, אפילו אם אינו יודע האם ידיו נטמאו - הן מטמאות בקדשים, וחייב להטביל את ידיו (כדי לטהרן מטומאתן) לפני אכילת קודש. חכמים גזרו שאף על תרומה לכהנים חייב לנטול את ידיו, ומתוך "סרך תרומה" חייבו את כל העם ליטול את ידיהם לפני אכילת חולין (כל העם נטל ידיים לפני הסעודה, ובכך הכהנים היו רגילים ליטול ידיים לפני הארוחה בין לתרומה ובין לחולין), ולמעשה דין הידיים כ"שני לטומאה" (לטמא תרומה).

לכן פסקו שקודם ייטול את ידיו, ולאחר שהידיים טהורות ימזוג את הכוס (של יין ששותים את הסעודה).

בית שמאי סוברים שהיד שתחזיק את הכוס טמאה (ידיים שניות לטומאה) - תטמא את המשקין שמבחוץ לכוס, ובכך הכוס עצמה תהיה טמאה במשך הסעודה.

לכן פסקו שקודם ימזוג את היין לכוס (הטמאה), ולפני שנוגע באוכלים ייטול את ידיו.

בית הלל חוששים שאדם ייטול את ידיו ולא ינגבם כראוי, וכשימזוג את הכוס בסעודה, דפנות הכוס הטמאה יטמאו את ידיו הרטובות ואוכל סעודתו בטמאה

אין להרבות בטמאה, ויש השתדלות כיצד לא לטמא את ידיו/כלים/אוכלים בסעודה. אך יסוד המחלוקת של בית שמאי ובית הלל:

1 - לעניין משקין בתוך הסעודה: רש"י ד"ה אין כלי. אדם שנוגע בלחלוחית תבשילים בסעודה - אין בכך להגדיר את ידיו כ"רטובות" ומוכשרות לקבל טמאה, כי "אין תורת משקין עליו אלא תורת אוכל". תוס' ד"ה גזירה. אין חשש בתוך הסעודה שידיה יהיו רטובות ויטמאו מהכלי הטמא, משום שלפני אכילת הלחם מקפידים לנגב ידיים יפה יפה (וגם אם יגע בכלי הטמא - ידיו יבשות ולכן לא יטמאו), מה שאין כן לפני שתייה שהאדם לא מדקדק לנגב יפה.